

Zitting 1981

10 377

Nieuwe regeling van het bewijsrecht in burgerlijke zaken

Nr. 9

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 24 augustus 1981

In artikel I van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Artikel 176 wordt als volgt gewijzigd:

Het eerste lid wordt gelezen:

Tenzij uit de wet anders voortvloeit, mag de rechter slechts die feiten of rechten aan zijn beslissing ten grondslag leggen, die in het geding te zijner kennis zijn gekomen of zijn gesteld en die overeenkomstig de voorschriften van deze en de volgende afdelingen zijn komen vast te staan.

De tweede zin van het tweede lid vervalt.

2. Artikel 176a vervalt.

3. Artikel 177 wordt gelezen:

De partij die zich beroept op rechtsgevolgen van door haar gestelde feiten of rechten, draagt de bewijslast van die feiten of rechten, tenzij uit enige bijzondere regel of uit de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit.

4. Artikel 178 wordt als volgt gelezen:

Dwingend bewijs houdt in dat de rechter verplicht is de inhoud van bepaalde bewijsmiddelen als waar aan te nemen ofwel verplicht is de bewijskracht te erkennen, welke de wet aan bepaalde gegevens verbindt.

Tegenbewijs, ook tegen dwingend bewijs, staat vrij tenzij de wet het uitsluit.

5. Artikel 179 wordt als volgt gelezen:

Bewijs kan geleverd worden door alle middelen, tenzij de wet anders bepaalt.

De waardering van het bewijs is, voor zover de wet niet anders bepaalt, aan het oordeel des rechters overgelaten.

6. Het tweede lid van artikel 182 wordt vervangen door twee leden, luidende als volgt:

In zaken die met een verzoekschrift worden ingeleid, vindt de overeenkomstige toepassing van de artikelen 217 en 219 aldus plaats dat de daarin bedoelde voorschotgeving, tenuitvoerlegging of voorlopige indebetstelling

geschiedt ten laste van de belanghebbende die het verzoekschrift heeft ingediend dan wel mede of uitsluitend ten laste van een of meer andere door de rechter aangewezen belanghebbenden.

In afwijking van het in het vorige lid bepaalde wordt, indien de procedure betrekking heeft op familierechtelijke zaken betreffende minderjarigen met uitzondering van die genoemd in artikel 828a, het in het eerste lid van artikel 219 bedoelde bedrag overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels door de rechter vastgesteld en ten laste van 's Rijks kas door de griffier aan de deskundigen betaald. Dit bedrag wordt door de griffier op de ouders of, voor zover deze overleden of on- of minvermogen zijn, op de minderjarige op wie de procedure betrekking heeft, verhaald op de wijze ten aanzien van de invordering van rechten en verschotten in burgerlijke zaken bepaald. Indien ook de minderjarige on- of minvermogen is, blijft dit bedrag ten laste van de Staat.

7. De titel van de vijfde afdeling A wordt als volgt gelezen: «Akten en vonnissen».

8. Artikel 183 wordt gelezen:

Akten zijn ondertekende geschriften, bestemd om tot bewijs te dienen.

Authentieke akten zijn akten in de vereiste vorm en bevoegdelijk opge maakt door ambtenaren aan wie bij of krachtens de wet is opgedragen op die wijze te doen blijken van door hen gedane waarnemingen of verrichtingen. Als authentieke akten worden tevens beschouwd de akten, waarvan het opmaken aan ambtenaren is voorbehouden, doch waarvan de wet het opmaken in bepaalde gevallen aan anderen dan ambtenaren opdraagt.

Onderhandse akten zijn alle akten die niet authentieke akten zijn.

9. Het eerste lid van artikel 184a wordt als volgt gewijzigd:

De woorden «tot voldoening van een bedrag in geld» worden gewijzigd in: tot voldoening van een geldsom.

De woorden «of van een naar de soort bepaalde zaak», alsmede de woorden «dan wel de hoegrootheid of de hoeveelheid der zaak» vervallen.

De woorden «het geldsbedrag» worden gewijzigd in: de geldsom.

10. Artikel 187a komt te luiden:

Ook partijen kunnen als getuige optreden.

11. In het vierde lid van artikel 188 wordt na «strafrechtelijke veroordeling» ingevoegd: terzake van een misdrijf.

12. Artikel 189a komt te luiden:

De rechter kan bepalen dat partijen bij de getuigenverhoren in persoon aanwezig zullen zijn.

13. In het eerste lid van artikel 192 worden de woorden «tenminste drie dagen» telkens vervangen door: tenminste zeven dagen, en wordt het woord «voortgebracht» vervangen door: voorgebracht.

14. Aan artikel 195 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

Het voorgaande lid is niet van toepassing, als het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

15. Aan artikel 196 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

Het voorgaande lid is niet van toepassing, als het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

16. In het eerste lid van artikel 198 worden de woorden «Indien een getuige buitenslands woont, kan de rechter» vervangen door: Voorzover niet bij verdrag anders is bepaald, kan de rechter, indien een getuige buitenslands woont,.

17. Artikel 201 komt te luiden:

De rechter hoort ieder der getuigen buiten tegenwoordigheid van de mede-verschenen getuigen, die nog niet zijn gehoord, voor zover deze laatste getuigen niet tevens partij zijn.

Partijen en hun raadslieden kunnen aan de getuigen vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten, dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een der partijen getuigen tegenover elkaar of tegenover partijen of van een van haar stellen.

De rechter kan naar aanleiding van de getuigenverklaringen aan de partijen vragen stellen. Indien het betreft het verhoor van een getuige die niet tevens partij is, kunnen ook partijen elkander zelf of bij monde van hun raadslieden vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven.

Een verklaring omtrent door haar te bewijzen feiten kan ten voordele van de partij die haar aflegde, geen bewijs opleveren. Overigens kan de rechter uit de afgelegde verklaringen, uit het niet-verschijnen of uit een weigering om te antwoorden of het proces-verbaal te ondertekenen, de gevolgtrekkingen maken die hij geraden zal achten, behoudens hetgeen in artikel 181 is bepaald.

18. Het derde en vijfde lid van artikel 202 komen te luiden:

De getuige ondertekent zijn verklaring. Weigert hij te ondertekenen of verklaart hij dit niet te kunnen, dan wordt die weigering, of die verklaring inhoudende de oorzaak van verhindering, in het proces-verbaal vermeld.

Het proces-verbaal wordt ondertekend door de voorzitter of de rechter en door de griffier.

19. Na artikel 202 wordt een nieuw artikel 202a ingevoegd, luidende:

In afwijking van het bepaalde in artikel 202, zal in kantongerechtszaken die niet aan hoger beroep zijn onderworpen, geen proces-verbaal van het getuigenverhoor worden opgemaakt. Het naar aanleiding van het getuigenverhoor te wijzen vonnis zal, behalve de vermelding van de opgave, verklaringen en eedsaflegging bij artikel 199 aangeduid, de summiere inhoud van de afgelegde getuigenverklaringen moeten inhouden.

20. In artikel 205 worden de woorden «het doen van de eed of belofte» vervangen door: het afleggen van de eed.

21. Na artikel 207 wordt een artikel 207a ingevoegd, luidende:

Indien een partij als getuige is gehoord, kan haar verklaring omtrent door haar te bewijzen feiten geen bewijs te haren voordele opleveren, tenzij de verklaring strekt ter aanvulling van onvolledig bewijs.

Antwoordt een partij, die daartoe gehouden is, niet op de haar gestelde vragen of weigert zij haar verklaring te ondertekenen, dan kan de rechter daaraan de conclusies verbinden die hij geraden zal achten.

22. Het laatste lid van artikel 208 vervalt.

23. In het derde lid, onder e, van artikel 209 vervallen de woorden «en indien het verzoekschrift tijdens een aanhangig geding wordt ingediend».

24. Het tweede lid van artikel 210 wordt als volgt gelezen:

Voorzover het verzoek wordt toegewezen, is geen hogere voorziening toegelaten.

25. In het eerste en tweede lid van artikel 213 wordt na «bij het verhoor aanwezig» toegevoegd: of vertegenwoordigd.

26. Na artikel 213 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 214. Indien een getuige aannemelijk maakt dat verzoeker met het voorlopig getuigenverhoor beoogt inlichtingen van hem te verkrijgen, ten behoeve van een tegen hem in te stellen rechtsvordering, zal de rechter het verhoor houden met inachtneming van de bepalingen die van toepassing zijn op het verhoor van de partij als getuige. Van een en ander wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

27. Artikel 216 wordt als volgt gewijzigd:

Het eerste lid vervalt.

Het oorspronkelijke derde lid wordt als volgt gelezen:

De deskundige die zijn benoeming heeft aanvaard, is verplicht de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen.

28. Artikel 217 wordt als volgt gewijzigd:

Het eerste lid komt als volgt te luiden:

Indien de deskundigen een onderzoek moeten verrichten, bepaalt de rechter bij hun benoeming of bij latere rolbeschikking waar en wanneer zij daartoe zullen overgaan.

Er wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende:

De rechter kan ambtshalve of op verzoek van één of meer partijen deskundigen vragen hun kosten te begroten. Door de eisende partij wordt een door de rechter te bepalen voorschot terzake van die kosten ter griffie gedeponeerd, voor zover niet bij het vonnis in artikel 215 bedoeld, in verband met de omstandigheden van het geding de wederpartij of beide partijen tezamen daartoe is of zijn aangewezen.

In het oorspronkelijke tweede lid worden de woorden «Bij deze beschikking» vervangen door: Bij de in het eerste lid bedoelde benoeming of beschikking.

29. Het tweede en derde lid van artikel 219 komen te luiden:

De griffier betaalt het bedrag ten laste van het gestorte voorschot aan de deskundigen. Indien het vastgestelde voorschot niet toereikend is, wordt voor het resterende bedrag een bevelschrift van tenuitvoerlegging van de minuut van het schriftelijk bericht uitgegeven ten laste van de in de tweede zin van het tweede lid van artikel 217 genoemde partij of partijen. In geval van mondeling verslag wordt dit bevelschrift gegeven op een in executoriale vorm uitgegeven uittreksel uit het proces-verbaal van dat verslag.

Indien de in de tweede zin van het tweede lid van artikel 217 bedoelde partij of partijen vergunning heeft of hebben verkregen om kosteloos of tegen verminderd tarief te procederen, wordt geen voorschot opgelegd. De griffier betaalt het in het eerste lid van dit artikel bedoeld bedrag ten laste van 's Rijks kas. Hangende de procedure wordt dit bedrag niet op die partij of partijen verhaald, doch voorlopig in debet gesteld.

30. Aan artikel 220 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

De reis- en verblijfkosten van de rechter en de griffier komen ten laste van de Staat.

31. Artikel 221 vervalt.

32. Artikel 224 wordt als volgt gewijzigd:

In de tweede zin van het eerste lid vervallen de woorden: «de eedsaflegging der deskundigen.»

Het tweede lid wordt gelezen:

Voor zover het verzoek wordt toegewezen, is geen hogere voorziening toegelaten.

33. Het derde en vierde lid van artikel 228 komen te luiden:

Van het verhandelde wordt een proces-verbaal opgemaakt dat na voorlezing door de voorzitter of de rechter en door de griffier, alsmede door partij-

en wordt ondertekend. Weigert een partij te ondertekenen of verklaart zij dit niet te kunnen, dan wordt die weigering, of die verklaring inhoudende de oorzaak van verhindering, in het proces-verbaal vermeld. Bij een in het proces-verbaal op te nemen beschikking bepaalt de rechter de terechtzitting tot voortzetting der zaak bestemd.

Een verklaring omtrent door haar te bewijzen feiten kan ten voordele van de partij die haar aflegde geen bewijs opleveren. Overigens kan de rechter uit de afgelegde verklaringen, uit het niet-verschijnen of uit een weigering om te antwoorden of het proces-verbaal te ondertekenen de gevolgtrekking maken, die hij geraden zal achten, behoudens hetgeen in artikel 181 is bepaald.

34. De negende afdeling A vervalt.

35. Artikel IV wordt als volgt gewijzigd:

Onderdeel E vervalt.

Onderdeel F wordt E.

Onderdeel G wordt F en wordt gelezen:

F. Het opschrift van het vijfde boek wordt gelezen: VAN VERJARING

Onderdeel H wordt G en wordt gelezen:

G. De eerste zes titels bevattende de artikelen 1902-1982 van het vijfde boek vervallen.

Toegevoegd wordt een onderdeel H, luidende:

H. Boven artikel 1983 vervallen de woorden: ZEVENDE TITEL; **Van verjaring**

36. Artikel V wordt als volgt gewijzigd:

Onderdeel A wordt als volgt gelezen:

A. De artikelen 19a, 101-120, de vierde afdeling van de derde titel van het eerste boek, bevattende de artikelen 162-175, de artikelen 249, tweede lid, 255, vierde lid, 262, 286, tweede lid en de elfde afdeling van de zesde titel van het derde boek, bevattende de artikelen 876-881, vervallen.

In onderdeel E vervallen aan het slot de woorden «, de gerechtelijke eed».

Onderdeel J wordt gelezen:

J. Artikel 827a vervalt; in artikel 827d vervallen de woorden «en 827a».

In onderdeel K wordt de nieuwe voorgestelde tekst gelezen:

De artikelen 189a, 192, 194-199, 201, 203 en 204.

Onderdeel L wordt als volgt gelezen:

Artikel 828j wordt als volgt gewijzigd:

De derde en de vierde zin van het tweede lid vervallen.

Een nieuw derde lid wordt opgenomen, luidende:

Artikel 201, vierde lid en artikel 207a zijn niet van toepassing op de moeder die als voogdes over haar kind een op artikel 394 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek gegrondde rechtsvordering instelt.

Een nieuw onderdeel M wordt ingevoegd, luidende als volgt:

M. In artikel 863 wordt na het eerste lid een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende als volgt:

Indien de partij ten aanzien van wie, met toepassing van het derde lid van artikel 219, het bedrag van de schadeloosstelling en het loon van deskundigen voorlopig in debet zijn gesteld, in de kosten van het geding wordt verwezen, zal de rechter haar ambtshalve veroordelen om dit bedrag aan de griffier te voldoen. Het tweede lid van artikel 865 is van overeenkomstige toepassing.

Het bestaande onderdeel M wordt onderdeel N. In onderdeel N wordt met betrekking tot artikel 865, eerste lid, voor: «in debet gestelde» ingevoegd: voorlopig.

Het bestaande onderdeel N wordt onderdeel O.

37. In het ontwerp wordt na artikel V een nieuw artikel VI ingevoegd, luidende:

Aan artikel 192 van het Wetboek van Strafrecht wordt een lid toegevoegd, luidende:

Het bepaalde in het vorige lid van dit artikel is niet van toepassing op de partij in een burgerlijke procedure die, wanneer zij als getuige wordt gehoord, weigert op de haar gestelde vragen te antwoorden.

38. Artikel VI wordt vernummerd tot VII.

39. Artikel VII wordt vernummerd tot VIII. Het eerste lid van dit artikel wordt gelezen:

1. Onze Minister van Justitie stelt de nummering van de artikelen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, opgenomen in artikel I van deze wet, in een doorlopende reeks vast; daarbij worden cijfers voor de leden geplaatst. Onze Minister brengt de in de artikelen I en V voorkomende aanhalingen met de nieuwe nummering in overeenstemming.

40. Artikel VIII wordt IX.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter